11 2023

"Трябва да намерим общ език, който да резонира отвъд границите и опита."

Записки от конференцията „Съюзнически терени“

Стефан Букин

Translation: Rositsa Kratunkova

В началото на октомври в Берлин се проведе международна конференция „Съюзнически терени", посветена на социалния въпрос за климатичната криза. Конференцията беше кулминацията на годишен проект на Berliner Gazette (BG), който изследва две свързани, но рядко разглеждани заедно явления: „В глобалния Юг екологичните проблеми са неразделна част от борбите на работническата класа срещу експроприацията, експлоатацията и екстракционизма буквално от колониално-капиталистическото завладяване на Новия свят. От друга страна, в глобалния Север екологизмът на работническата класа възниква през XIX в.

като отговор на индустриализацията и урбанизацията, докато работническите и екологичните движения едва през последните години възвръщат потенциала си за съюз."

Експерименти с формата

Докато вечерните дискусии бяха отворени за широката публика, дневните семинари събраха участници от различни страни като Австралия, Босна и Херцеговина, Канада, Гърция, Италия, Кения, Иран, Индия, Индонезия, Перу, Мексико, Беларус, Португалия, Румъния, Южен Судан, Испания и Турция, България. Организирана от BG, независима медия, основана през 1999 г., конференцията беше подкрепена от широк кръг институции и организации. Особено семинарите бяха уникални по форма и съдържание. В продължение на три дни пет работни групи с около десет участници имаха за задача да произведат съдържание, което да бъде разпространено на няколко платформи. Този метод на „фунията", известен като хакатон (съкращение от хакерство и маратон), се основава на деликатен баланс между хоризонталния обмен и преследването на осезаема цел, която трябва да бъде постигната до края на конференцията.

Брейнсторминг сесиите помогнаха да се идентифицира общ проблем и да се насочат дискусиите към съвместна работа, която ще

завърши с обща творба. Бяха предложени за обсъждане пет теми, но без да се определя нито как да бъдат обмисляни, нито какво може да се получи в резултат на дискусията: „Екоинтернационализъм за всички?", „(Не)работещи Балкани", „Работни места срещу природа?", „Екологизъм на работническата класа" и „Разрушаване на екофашизма".

За да се справи с тези въпроси предварително, BG създаде форум в своя онлайн вестник, посветен на ключовите въпроси на темата „Съюзнически терени". По време на конференцията този корпус послужи като своеобразна имплицитна препратка, която със сигурност улесни диалога по много широки и взаимосвързани въпроси. По този начин всички участници в конференцията бяха едновременно актьори, модератори и публика.

Преплитане на въпроси и теми

Една от оригиналните характеристики на конференцията е преплитането на въпроси и теми, които най-често се разглеждат в медиите и академичните среди разделено и съпоставено. Например, към климатичната криза се подхожда от глобална гледна точка, като се признава географска и социална йерархия на ситуациите. Кризата на препитанието в страните от Юга и феноменът на миграцията не могат да бъдат разбрани, без да се вземат предвид

унищожаването на природните екосистеми, неолибералната глобализация и системната криза на капитализма.

Ето защо не е изненадващо, че на конференцията многократно беше обсъждан „екофашизмът". Това се превърна в десен боен термин, използван не на последно място като хаштаг в социалните мрежи срещу „екосоциалистическото правителство в Берлин", Fridays for Future и Елон Мъск, наред с други. Всички те са обвинявани в установяването на „екодиктатура". Един поглед към Марин Льо Пен във Франция обаче е достатъчен, за да се разбере контекстът. Подобно на други десни, Льо Пен изповядва изключващ екологичен локализъм, в който имигрантите са оприличавани на чужди инвазивни видове, а нейната открито радикална дясна партия прокламира лозунги като „границите са най-големите съюзници на околната среда, чрез тях ще спасим планетата". Подобни дискурси съществуват в толкова различни страни като Съединените щати и Австрия. Дясното фетишизиране на природата, както подсказаха дискусиите на конференцията, може да бъде разбрано като „отговор" на климатичната криза, който следва фазата на отричането (прочетете също: отрицание на климатичните промени), но все още отказва да постави под въпрос системния характер на климатичната криза. Стремейки се да осигури условията на

съществуване на богатите и привилегировани (предимно бели) класи в капитализма, десницата разкрива и слепите петна на зеления капитализъм, който също се стреми да ограничи (връзките между) социалните и климатичните борби, да саботира съюзите между работниците и да предотврати глобалната екологична справедливост.

Изграждането на устойчиви съюзи обаче не е нещо спонтанно. Макар че все повече се осъзнава, че причините за климатичната криза са продукт на „расовия капиталоцен" (Франсоаз Вержес), не е достатъчно да се обединят борби, които са едновременно силно разпръснати и фрагментирани. За Кристиан Возницки и Магдалена Таубе, куратори и основни организатори на конференцията, именно това оправдава тези конференции и методологията, която те използват вече почти 24 години: „За да създадем съюзи и да се обединим, за да достигнем до неубедените и колебаещите се, трябва да намерим общ език, който да резонира отвъд границите и опита. Преди да можем да разкажем обща история, трябва да се разбираме и да можем да говорим помежду си. Това е преди всичко практически въпрос и несъмнено затова винаги сме обединявали толкова широк кръг от хора - активисти, изследователи, журналисти и творци. Резултатът не е гарантиран, той е отворен."

Упражнение по креативност, сътрудничество и учене да слушаме

Резултатите от семинарите в края на тридневните интензивни дискусии може да изглеждат скромни, но имат значителен потенциал за мултиплициране. Групата по екофашизъм, чиито прозрения споделих по-горе, изготви серия от флашки, които се противопоставят на основните екофашистки стереотипи. Групата по екология на работническата класа избра да се съсредоточи върху устойчивата работа и създаването на онлайн речник, който обединява всички ресурси и опит, които могат да засилят и разширят динамиката около тези аспекти. Бихме могли да споменем, без определен ред, преобразуването на усвоени и самоуправляващи се фабрики, борбите за здраве на работното място и срещу токсичността на производството, както за работниците, така и за жителите, борбите на селяните за рекомунизация на обработваемата земя, мобилизациите за развитие на обществения транспорт и т.н.

Групата по екоинтернационализъм работи върху манифест на платформата, чиито първи редове гласят: „Този манифест принадлежи на Платформата - мрежа от нефтени платформи в океана. Платформата е живо тяло, обитавано от други тела, които съвместно създават своята

мрежа от опора. Тук, между слънчевите панели и хардуера, растат плевели. Връзките в мрежата са крехки и нестабилни. Зад този Манифест се крие мечтата за екоинтернационализъм за всички." Междувременно групата, работеща върху екологичните и работническите борби на Балканите, създаде модел за мобилизация, вдъхновен от климатичните лагери, за среща на мрежи и движения през юни следващата година в Босна и Херцеговина, Косово или Сърбия. Друга група, занимаваща се с противоречието между труда и природата, наложено от капитализма, напусна мястото на конференцията - Храма на демокрацията и правата на човека, за да проведе микроинтервюта, като попита минувачите за реакциите им на лозунги, предварително поставени върху реклами на екологично разрушителни и икономически несправедливи продукти по автобусни спирки и гари, като например „Какво искате да произвеждате с труда си?"

Ориентирани към процеса, "Направи си сам", опозиционни публични пространства

За Кристиан Возницки и Магдалена Таубе всяка конференция е едновременно ново преживяване, различно от предишните, и продължение на творчески експеримент, който няма нищо общо със семинар или академичен колоквиум, а

изразява ефимерния облик на дисидентско публично пространство. Този подход има известна близост със създаването на опозиционни публични пространства, препоръчвано от теоретици на Франкфуртската школа като Оскар Негт. Той също така повтаря духа на проекти, ориентирани към процеса (като Documenta X в Касел, куриран от Катрин Дейвид). Или глобалната култура „Направи си сам": Създаване на това, което не съществува, когато трябва. Така че подходът е безграничен, еволюционен и в някои отношения отворен, а следите, които оставя (семената, които се разпространяват), и имитацията, която може да провокира, със сигурност са много по-широки от непосредствено разпознаваемите сигнали, които един такъв проект изпраща към света, и това е добре.

В края на деня, след сесиите в стил хакатон и няколко почивки, гостите на семинара се събраха за публични разговори, на които беше поканена и широката публика.

Да се отървем от растежа, но не и от капитализма, който го предизвиква?

Първата публична беседа на 5 октомври беше посветена на потенциалните участници в системната промяна. Модератор беше Клаудия Нуньес, журналистка от мексикански произход в рубриката „Миграция и граници" на Los Angeles

Times и съосновател на MigraHack. Презентациите бяха съсредоточени върху връзките между климатичната криза и миграционните потоци, основанията за границите (от хартиените граници до бодливата тел) и произтичащото от тях международно разделение на труда. Дженифър Камау, съосновател на International Women Space в Берлин, инициатива на жени мигранти и бежанци за жени мигранти и бежанци, обясни как тежкото положение на селските хора в Кения е тясно свързано с адаптирането на местното производство към европейските пазари, например 60% от цветята, продавани в Германия, идват от Кения. Промишленото напояване и монокултурите водят до изтощаване на почвата и огромна зависимост от вноса на зърно, особено от Украйна и Русия, което неизбежно увеличава отчуждаването, разселването и миграционния натиск.

Флорин Поенару, Букурещ, изрази критично-реалистичната гледна точка, че е малко вероятно сегашното положение да се подобри в близко бъдеще. Зеленият капитализъм е магическа визия, която твърди, че решава проблема със самото нещо, което го е предизвикало. Идеята за деградацията е също толкова „магическа", тъй като искаме да се отървем от растежа, но не и от капитализма, който го произвежда. Не е ли това възпроизвеждане на проблема, докато

претендираме, че предлагаме решение? Във всеки случай определен вид буржоазен радикален екологизъм ще бъде също толкова безполезен: онези, които се застъпват за гражданско неподчинение, рязане на гуми на джипове или саботиране на тръбопроводи, всъщност гледат към елита. Действието се състои в това да се привлече вниманието на елитите и да се убедят те да решат проблема. Това все още е магия!

Така че проблемът е и в това, че е по-лесно да си представим края на света, отколкото края или излизането от капитализма. Лесен отговор няма, но има какво да се направи в реполитизирането на природната среда, в опитите да се възстанови или да се възстанови естественото равновесие, доколкото е възможно, като същевременно се поеме каузата на човечеството и се даде възможност на най-уязвимите и експлоатираните: работната сила от бежанци и мигранти.

Оспорване на „зелената нова сделка" в Европа

Втората публична беседа на 6 октомври беше водена от Росица Кратункова, член на няколко колектива, работещи по въпросите на социалната справедливост в България, и беше посветена на екологията на работническата класа. Сред участниците бяха Свиетана

Недимович, Сараево, мислител, активист и модератор на Puls of Democracy - онлайн издание за критичен анализ на Балканите; Паола Императоре, Торино, учен-активист, участваща в борбата за екологично преобразуване на GKN във Флоренция; и Франческа Габриелини, Болоня, историк и изследовател, която също участва в тези борби. Изказванията, също толкова богати, колкото и тези от предишния ден, бяха съсредоточени върху противоречивите аспекти на Новия екологичен курс в Европа.

Недимович размишляваше върху екологичната криза и екологичния преход в Босна и Херцеговина, където общностите на миньорите са способни да оказват много силен натиск и да водят борба за икономическа и екологична справедливост, но изглежда са загубили инерцията си в ситуация, в която европейският дневен ред изисква екологични мерки, като същевременно позволява разгръщането на екстрактивни хищнически практики. Опитът на GKN, бивш доставчик на части и компоненти (задвижващи валове) за автомобилната индустрия, компания, която е окупирана от лятото на 2021 г. и чийто заводски комитет насърчава прехода към доставка на части и компоненти за обществения транспорт (влакове и автобуси) - този опит показва, че творческите и изобретателни инициативи на местно ниво, когато се основават на основателни съюзи между тези, които са пряко засегнати чрез

работа и заетост, и по-големи общности от мобилизирани жители, могат да имат въздействие далеч отвъд непосредствената или местната ситуация.

Разговор между пространства, мащаби и субективности

Третият и последен публичен разговор на 7 октомври беше воден от изследователката екофеминистка Анна Сааве и беше посветен на въпросите за изграждането на мостове между борбите. Дарио Азелини, Ню Йорк и Мексико Сити, представи своята критична визия за устойчивите работни места, които могат да бъдат фокус за мобилизация, стига да повдигат въпроса за това как се осъществява производството и какви са неговите цели. Лоренцо Фелтрин, Бирмингам, се спря на борбата на работниците срещу токсичността в най-широк смисъл, включваща както психическото, така и физическото здраве. Преодоляването на разделението между производство и възпроизводство несъмнено е едно от условията, необходими за насочване на мобилизациите в устойчива посока. В същото време веригите за създаване на стойност на капитала се променят и разширяват по начин, който затруднява идентифицирането и изграждането на връзки между бунтуващите се работници.

Брет Нилсън, Сидни, автор на книги като „Политиката на операцията", съсредоточи презентацията си върху въпроса за превеждането и обобщаването на езиците на съпротивата. Въпросът не е лингвистичен, а социален, тъй като изисква подобно субалтернално позициониране отвъд териториалните или културните граници. Политиката на превод трябва да позволи на борбите и солидарностите да бъдат артикулирани и да влязат в разговор в различни пространства, мащаби и субективности. Знанието за това как да се децентрираме със сигурност е друго важно условие. Например критиката на животинския труд е едновременно много северноцентрична и изразява един вид онтологична хоризонталност, която смесва всички форми на живи същества. Освен това признаването на разликата в природата на живите форми не означава непременно отношения на подчинение или експлоатация.

Конференцията „Съюзнически терени" беше уникално, мимолетно преживяване. Макар да остави следа чрез колективното производство и продукция, това ново издание на годишните конференции на Берлинския вестник беше, подобно на своите предшественици, но несъмнено по различен начин, източник на вдъхновение и енергия. Тези три дни бяха практическа демонстрация, че колективната интелигентност, в контекста на

хоризонталността, може да създаде благоприятно въображение, да генерира доверие и да засили нови разкази, които трябва да се разпространяват още по-лесно, защото отговарят на реална нужда.

Конференцията беше кулминацията на годишния проект на БГ „Съюзнически терени", който ангажира изследователи, активисти и културни работници в различни форми и срещи с цел съвместно създаване на ресурси на знанието, включително аудио, видео и текстове. Можете да разгледате тук: *https://berlinergazette.de/projects/allied-grounds/*